

קונטרס

דפי שזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

■

דפי סיכום

■

יציאת תשע"א לפ"ק

יציאת לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

מכח מנהגא אבל מן הדין אין שום איסור.

נשים ועבדים במה מחויבים? נשים ועבדים פטורים אפילו מדרבנן מק"ש ונכון הוא ללמודם שיקבלו עליהן עול מלכות שמים ויקראו לפחות פסוק ראשון. ופטורות ג"כ מברכות ק"ש אבל ברכת אמת ויציב דניתקן על ענין זכירת יציאת מצרים וכן הברכות שלאחריה דערבית מחויבות לאמרם וא"כ ממילא צריכים לסמוך גאולה לתפלה דבתפלה חייבות ובפסוקי דומרה חייבות. וברכת השחר מברכות כמו אנשים. וכ"ז הוא לענין חיוב אבל יכולות להמשיך חיוב על עצמן ולברך אפילו ברכות ק"ש.

קטן וחתן ושיכור במה מחויבים? קטנים פטורים כשלא הגיעו לחינוך אבל הגיע לחינוך שהוא כבר שית כבר חייב אביו לחנכו וגם שיקראנה בזמן ק"ש עם הברכות לפניה ולאחריה. ומ"מ פסוק ראשון שבק"ש מצוה על אביו ללמדו משידוע לדבר ולא דוקא בזמן ק"ש. ואם הוא בן י"ב שנה לכו"ע הוטל על אביו לחנכו בזה. ובתפלה לכו"ע חייב אם הגיע לחינוך. בזמנינו גם הכונס את הבתולה חייב לקרות ועם ברכותיה כדין וגם מתפלל ואם אינו קורא מיחזי כיוהרא. ובשכרות מעט קורא ומתפלל אבל אם אין יכול לדבר לפני המלך אין לקרות ולהתפלל עד שיסיר יינו מעליו.

עוסק במצוה במה מחויב? היה עוסק בצרכי רבים והגיע זמן קריאת שמע לא יפסיק אלא יגמור עסקיהם ויקרא אם נשאר עת לקרות ואם יכול להפסיק לק"ש ואח"כ לחזור ולגמור צרכי צבור בלא טורח יפסיק. ומ"מ יעשה מה שיכול ויקרא לפחות פסוק ראשון עם בשכמל"ו בזמנה ומ"מ חייב להזכיר יצ"מ אפילו לאחר שעבר זמן ק"ש ומצותה כל היום ע"כ יאמר איזה פרשה שיש בה יציאת מצרים אם כבר עבר הזמן שלא יוכל לאמר ברכת אמת ויציב. ומיירי שאין שם מי שישתדל אלא הוא ואפי' אם הוא עוסק רק בהצלת ממונם. ואם התחיל באיסור אחר שהגיע הזמן צריך להפסיק וי"א דבכל גווני אינו צריך להפסיק. ואע"ג דהעוסק בצרכי רבים פטור מק"ש מ"מ אם פסק וקרא שפיר יצא ידי חובה. ואם נמשך זמן עסקו בצרכי צבור עד לאחר חצות שאז פטור לכו"ע אף מן התפלה מ"מ אסור לכו"ע לאכול קודם שמקיים מצות תפילין דזמנו כל היום וגם אסור לו אז לאכול קודם שמתפלל תפלת המנחה.

עוסק במילי דעלמא במה מחויב? היה עוסק באכילה או שהיה כמרחץ או שהיה עוסק בתספורת או שהיה מהפך בעורות או שהיו עוסקים בדין וכו' תלוי במילתא דאורייתא בהתחיל בהיתר או באיסור וא"כ לפ"ז במלאכה או בכל אלו הענינים לכד מאכילה אם התחיל קודם עמוד השחר א"צ לפסוק אם ישאר לו שהות אחר שיגמור לקרות ק"ש ולהתפלל אבל אם התחיל לאחר שעלה עה"ש דהתחיל באיסור פוסק לק"ש דהוא דאורייתא אבל לא לברכות ולא לתפלה ואח"כ כשגומר המלאכה קורא הק"ש עם הברכות ומתפלל ודוקא שעדיין ישאר לו שהות אבל אם רואה שהזמן עובר צריך להפסיק מיד וכל מקום שאינו פוסק אפילו יעבור זמן תפלה בצבור אינו חייב להפסיק. ולענין אכילה צריך לפסוק תיכף משעלה עמוד השחר ואפילו אם התחיל בהיתר. ובק"ש של ערבית אם התחיל בכל אלו החמשה דברים בתוך החצי שעה שקודם צאת הכוכבים מפסיק מיד וכשיצאו הכוכבים יקרא ק"ש בלא ברכותיה ואח"כ גומר אכילתו או שאר דבר ואח"כ קורא ק"ש וברכותיה ומתפלל.

דיני ברכו וקדושה להתפללים ביחודות: אם יש בני אדם שהתפללו כל אחד בפני עצמו ביחיד ולא שמעו לא קדיש ולא קדושה אין אומרים כל ברכת יוצר אור אלא אומרים קדיש וברכו והם עונים אחריו ברוך ה' וכו' וצריך לומר מתחלה קצת פסוקים וי"א שגם קדיש וברכו שוב אין אומרים אכן אם יש אחד מהם שלא התפלל עדיין לכו"ע יכול לפרוס על שמע וגם לירד לפני התיבה אך לא יתפלל מתחלה התפלה בלחש רק יתפלל תיכף התפלה בקול רם וה"ה דאחד מאותם שכבר יצאו יכול לפרוס על שמע ולירד לפני התיבה בשבילו. י"א שפורסין בק"ש של ערבית כמו בשחרית אף אם כולם כבר התפללו כל אחד בפ"ע ולא נהגו כן אולם אם יש אחד שלא התפלל עדיין מעריב יכול לעמוד בפני העמוד עם ט' שהתפללו ויאמר ברכו בקול רם וגם יאמר הברכה ראשונה בקול רם ואפשר דיכול לומר ג"כ הקדיש שקודם ש"ע. לאחר שסיימו ברכת יוצר אור אומר אבות וגבורות וקדושה ואתה קדוש, ואין לנהוג דין זה אא"כ יש בהם עכ"פ אחד שלא התפלל עדיין ואם אין שם ששה שלא התפללו לא יתפלל הש"ץ בלחש רק יתחיל מיד בקול רם ויאמר הג' ראשונות בקול רם והשאר בלחש אבל כשיש רוב מנין הם כמו צבור גמור. ואין עושין דברים אלו בפחות מ' וצריך לחזור אחר ו' שלא שמעו דהיינו רוב העשרה ואם אינם נמצאים אפי' בשביל אחד שלא שמע אומרים ואם שמע מהעולים בתורה די ואין חוזרין בשבילו אם לא שהוא עומד עתה קודם ברכת יוצר אור אז מותר לפרוס בשבילו. ומי שעובר לפני התיבה ואמר ג' הברכות הראשונות ישלים כל התפלה ולא יפסיק אע"פ שכבר התפלל אבל האחרים יכולין להפסיק אח"כ. וכל שכן שאם לא התפלל הפורס והעובר לפני התיבה תחלה ישלים תפלתו אע"פ שיצטרך לקרות אח"כ ק"ש ולא יסמוך גאולה לתפלה. ולפ"ז אדם שנתאחר לבוא לבהכ"נ ולא שמע ברכו וקדושה וחושש שמא לא יהיה אח"כ מנין בבהכ"נ כשיגיע לתפלה מותר לפרוס ולעבור לפני התיבה להתפלל כל הי"ח ברכות ואח"כ יקרא ק"ש וברכותיה ולא יתפלל ולכתחלה אין נכון לעשות כן אלא יתפלל כסדר ויסמוך גאולה לתפלה ואם יהיה אז עשרה בבהכ"נ יאמר קדושה.

אימתי והיכן מותר לומר עוה"פ ברכו וקדושה? אסור להפסיק בדברים אלו בין גאולה לתפלה או בק"ש וברכותיה ולכן אסור לש"צ להפסיק בין ק"ש לתפלה או בק"ש וברכותיה כדי לפרוס על שמע לאותן הבאים לבהכ"נ לאחר שהתפללו הקהל קדיש וברכו והתחיל בברכת יוצר אור אבל אם לא התחיל חוזר ואומר ברכו לאותם שבאו לבהכ"נ אבל בברכת ערבית שהיא רשות יכול להפסיק להוציא אחרים י"ח דהיינו אחר סיום ברכת השכיבנו אבל באמצע הברכות לא יפסיק. ומ"מ איש אחר יכול לפרוס על שמע או להתפלל ביו"ד כל התפלה אפי' באותו ב"ה שכבר התפללו להוציא אחרים י"ח רק שלא יעמוד החזן השני במקום שעמד הראשון. ודוקא שעדיין הראשונים בבהכ"נ אלא שהשלימו סדרם אבל אם יצאו הראשונים יוכל לעמוד החזן אף במקום שעמד הראשון. וה"ה אם הוא קביעות שיתפללו בזה בהכ"נ כמה פעמים זה אחר זה אין קפידא. ואם אין חזן לאחרונים יכול אפילו החזן הראשון להתפלל שנית להוציא גם האחרונים ובזה אין צריך החזן לעמוד לפני התיבה כל עת התפלה אלא כשיגיעו לברכו הוא יאמר לפנייהם קדיש וברכו ואח"כ יאמרו בעצמן מיוצר אור והלאה עד גמור י"ח בלחש ואח"כ יעמוד לפני התיבה לחזור התפלה כנהוג עם כל הקדישים שאחר התפלה. אם הראשונים הוציאו ס"ת וקראו בה אין לשניים להוציא ס"ת פעם אחרת ולקרות בה ואף אם היא ס"ת זו עצמו ואם הלכו הראשונים לביתם או שהוא מקום קביעות שיתפללו פעמים זה אחר זה אין קפידא. וכ"ז

האם נכון הוא מה שהעולם נוהגין שמי שלא שמע ברכו במעריב אומר ברכו לאחר עלינו?

הגב
בענינוך...

Sponsored By: DollarPhone

ועות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המכון לחינוך מיל ושות'
ע"ש משנה ברורה

דיני מי הם הפטורים מקריאת שמע - סימן ע'

הטעם	לא יעשה - פטור	הטעם	יעשה - חיוב	האופן / הדין
נשים ועבדים בקר"ש	פטורים אפילו מדרבנן - ולרמ"א וי"א גם להמחבר פטורים מפרשה ראשונה מלבד פסוק הראשונה (מ"ב א')	שיקבלו עליהם עול מלכות שמים (ש"ע א')	נכון ללמוד לקרות קר"ש ולפחות יקראו פסוק ראשון ולהבי"ח מחויבות בפסוק ראשון (ש"ע א' מ"ב ד')	
נשים ועבדים בברכות קר"ש	פטורים מברכת קר"ש - ולשאתג ארי' אפילו מברכות שלאחר קר"ש (מ"ב ב')	דנתקן על ענין זכירת יציאת מצרים דזמנו ביום ובלילה - דגאולה אריכתא (מ"ב ד')	ברכת אמת ויציב - וב' הברכות אחר קר"ש בערבית עכ"פ מדרבנן (מ"ב ב')	
נשים ועבדים לסמוך גאולה להפלה	למ"ד שפטורות בברכות אחרונות שבקר"ש (מ"ב ב')	שהרי מחויבות גם בתפלה אם צריכים לסמכם (מ"ב ב')	למ"ד שמחויבות בברכות אחרונות שבקר"ש (מ"ב ב')	
נשים ועבדים בפסוקי דזמרה	לש"ע הרב פטורות (ש"ע ד')	דעיקר נתקן בשביל התפלה שמחויבות (מ"ב ב')	למ"ב מחויבות (מ"ב ב')	
נשים ועבדים בברכת השחר	אפשר דפטורים/ות (מ"ב ב')	אי נימא דברכות האלו אין להם זמן - פשיטא (מ"ב ג')	אפשר דמחויבים/ות וי"א דמברכים/ות כאנשים - ויכולים לקרות להמשיך חיוב על עצמן (מ"ב ב')	
קטן שלא הגיע לחינוך לחנכו לקר"ש	דפטורים מקר"ש וכ"ש בזמן קר"ש (ש"ע ב')	להגר"א לחנכו ללמוד תורה ולערוך השלחן וי"ד סי' רמ"א א' להשריש בו אמונה ביחוד השם ולהמירכי ברכות פ"ו להרגילו לקר"ש כשיגדל	פסוק ראשון שבקר"ש מצוה על אביו ללמדו משידוע לדבר ולא דוקא בזמן קר"ש (מ"ב ז')	
קטן שהגיע לחינוך (כבר שית כבר שבע) לחנכו לקר"ש	לרש"י פטור (ומסתברא דדינא כרש"י) (ש"ע ב' מ"ב ט')	שנמצא אצל אביו לחנכו - כדי לחנכו	בן י"ב לכ"ע חייב לחנכו - ונכון לנהוג כר"ת לחנכו לקר"ש (מ"ב ח' ט')	
הכונס את הבתולה	בזמן הראשונים פטורים גם מברכתה ותפלה ג' ימים עד שעשה מעשה (ש"ע ג')	דעכשיו גם שאר בני אדם אינם מכוונים כראוי - שמראה שמכין כל שעה (ש"ע ג' מ"ב י"ד)	בזמננו חייב בקר"ש וברכותיה ולהתפלל - ומחויב כיוצא אם אינו קורא (ש"ע ג' מ"ב י"ד)	
שיכור בזמננו לקרות קר"ש	אם שיכור כ"כ שאין יכול לדבר לפני המלך לא יקרא עד שיסיר יינו מעליו (מ"ב ט"ו)	דבזמננו בלאו הכי אין אנו מכוונים כ"כ (מ"ב ט"ו)	בשכרות מעט קורא (מ"ב ט"ו)	
העוסק בצרכי רבים, בהצלת ממון, לקרות קר"ש כשהגיע הזמן	כשאין לו מי שישתדל אלא הוא (מ"ב ט"ז)	שיעשו אחרים והוא יקרא - דיעשה שניהם - דבר קצר ואפשר אפי' כשעוסק בצרכי ציבור (מ"ב י"ט)	כשיש לו מי שישתדל לעשותו או כשיכול להפסיק לקר"ש בלי טורח - ועכ"פ לפסוק ראשון וברוך שם (מ"ב ט"ז י"ח י"ט)	
המתחיל לעסוק בצרכי ציבור או בהצלת ממון כשהגיע כבר הזמן קר"ש לפסוק לקר"ש	לפרמ"ג אינו צריך להפסיק לקר"ש בכל גווני (מ"ב י"ז)	מש"ע משמע שצריך להפסיק לקר"ש (מ"ב י"ז)	מ"ב ט"ז י"ח י"ט	
נמשך עסקי הציבור עד אחר זמן קר"ש	פטור מקר"ש - ולא יאכל עד שמקיים מצות תפילין (מ"ב כ')	שחיובו כל היום (מ"ב כ')	חייב להזכיר יציאת מצרים כל היום וברכות קר"ש ותפלה עד סוף זמנו (מ"ב כ')	
היה עוסק במרחץ וכדומה לפסוק לקר"ש להרמב"ם וראב"ד	לרמב"ם א"צ להפסיק אם משער שישאר לו זמן לקרות (מ"ב כ"ב)	לראב"ד שחושש שמא ימשך בהם ויעבור הזמן (מ"ב כ"ה)	להרמב"ם כשמתירא שלא ישאר לו זמן לקרות וקרא, הרי"ז משבח - ולראב"ד פוסק מן הדין א"ע"פ שיש שהות לקרות התחיל בהיתר (ש"ע ה' מ"ב כ"ב כ"ז)	
היה עוסק במרחץ וכדומה לפסוק לקר"ש שדאורייתא לרוב אחרונים	אם התחיל קודם עמוד השחר א"צ להפסיק אם משער שישאר לו שהות אח"כ לקרות (מ"ב כ"ג)	דהתחיל באיסור פוסק לקר"ש שהיא דאורייתא (מ"ב כ"ג)	אם התחיל אחר עמוד השחר פוסק אפילו משער שישאר לו זמן אח"כ לקרות (מ"ב כ"ג)	
היה עוסק במרחץ וכדומה לפסוק לברכות או תפלה שדרבנן לרוב אחרונים	אפילו התחיל באיסור אם יש עדיין שהות א"צ להפסיק אפילו יעבור זמן תפילת הציבור (מ"ב כ"ג)	כדי לקיים המצוה (מ"ב כ"ג)	קשרואה שהזמן עובר צריך להפסיק מיד (מ"ב כ"ג)	
היה עוסק באכילה לפסוק לקר"ש ותפלה כשהתחיל בהיתר	בערבית כשהתחיל בהיתר אינו פוסק אם משער שישאר לו שהות אח"כ לקרות (מ"ב כ"ד)	שהאכילה אסור קודם שחירת ולא מהני שום עצה קודם שמתפלל (מ"ב כ"ג)	למחבר סי' פ"ט פוסק משעלה עמוד השחר אפילו התחיל בהיתר (מ"ב כ"ג כ"ד)	

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - בנו הגדול להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, תנהלת המפעל

בשעת תפלה במקום שהמנהג להושיב גבאים ולא יכול לקבצם עד אחר התפלה לא חל עליו אז אנינות וחייב להתפלל וכן בליל יו"ט אפילו של יו"ט שני יקדש ויתפלל הכל שאין דרך לקבור בלילה ומותר בכל חרץ מלימוד תורה וכ"ז לענין יו"ט אבל לענין חול בין בלילה בין ביום אפילו אם יש איזה מניעה מן הגבאים שאין מתקבצין אפ"ה חל אנינות. מי שהתחיל להתפלל או לקרות שמע ונעשה אונן פתאום י"א דיגמור וי"א דיפסק. קרא ק"ש תוך ד' אמות של מת או בבית הקברות לא יצא. וי"א דיצא בדיעבד ולדינא לענין ק"ש יחזור ויקרא אבל אם בירך או התפלל אינו חוזר. ולענין ברכות ק"ש מסתפק הפרמ"ג.

מי פטור מהמתעסקין במטה? נושאי המטה וחילופיהן וחילופי חילופיהן אע"פ שיש שהות לאחרונים לקרוא בעוד שנושאים הראשונים בין אותם שהם לפני המטה בין אותם שהם לאחריה מאחר שלמטה צורך בהם פטורים ואף הרחוקים פטורים במקום שהם חבורה מזומנת ובמקום שאין חבורה המזומנת לכך הסמוכין למטה פטורין אבל הרחוקים מהמטה חייבין. ושאר המלוין את המת שאין למטה צורך בהם חייבים בק"ש אבל פטורין מתפלה. העם העוסקים בהספד בזמן שהמת מוטל לפנייהם נשמטים אחד אחד וקורין ומתפללין אין המת מוטל לפנייהם הם קורין ומתפללין והאונן יושב ודומם ואין עונה אחרייהם כלום. והרבה חולקין דהקילו לענין תפלה כמת מוטל לפנייהם ולענין חזן הספדן בודאי יש לסמוך להקל שלא יצטרך להפסיק לתפלה דאפילו לענין ק"ש י"א דהוא פטור בזה.

מאימתי אין מוציאין את המת? אין מוציאין את המת אפילו אדם חשוב סמוך לק"ש שאין שהות להוציאו ולקבור קודם שיגיע זמן ק"ש. ואם כבר הגיע זמן ק"ש יש להם להתאחר זמן שיוכלו לשער שכבר התפללו רוב הקהל וגם שנושאי המטה כבר קראו והתפללו. ובק"ש של ערבית יש להקל ואף שיוכל בלילה לקבור אחר שיקרא ק"ש ויתפלל. ואם נודמן שנשתהה הוצאת הקבורה עד שחשיכה ימתינו מלהוציאו עד שיתפללו הקהל מעריב. ובשחרית אם התחילו להוציאו אפי"ה אחר שהגיע זמן ק"ש אין מפסיקין כדי לקרות אפי"ה אם יעבור עי"ז זמן ק"ש אבל אלו שאין למטה צורך בהם חייבים לקרות תיכף אע"פ שיש עדיין עוד שהות.

ישן עם אחר או עם בני ביתו במטה האם צריך הפסק? שנים שהיו ישנים בטלית א' ובשר שניהם נוגעים זה בזה לא יקרא ק"ש אפילו אם ירצו להחזיר פניהם מזה לזה אלא אם כן היתה טלית מפסקת ביניהם ממתניהם ולמטה. ואם הם שוכבים פנים להדי פנים אסור לקרות בלא הפסקת טלית אפילו אם אינם נוגעים כל ששוכבים בקירוב אחד לחבירו. ובכל זה צריך ג"כ שיוציא ראשו לחוץ שלא יהא עיניו יוכל לראות את הערוה וצריך ג"כ לחוץ על לבו שלא יהא לבו רואה הערוה. ואם בדיעבד קרא בלא החזרת פנים ובלא הפסקת טלית יצא ידי חובתו ויש מפסקין. אם היה ישן עם אשתו אין לקרות אפי"ה בחזרת פנים לצד אחר בלא הפסקת טלית ובהפסקת טלית אפילו פנים להדי פנים מותר. היה ישן עם בניו בעודם קטנים מותר לקרות בחזרת פנים בלא הפסקת טלית ומ"מ פנים להדי פנים אסור. ואם פני בניו נגד אחוריו צריך עכ"פ ליזהר שלא יהא בשרו נוגע בערותן. ואפילו אם נימא דאין צריך להחזיר פנים עכ"פ בנוגע ערותו בבשרם או להיפך אסור. ואם הם גדולים צריך להפסקת טלית. ובקטנים אחרים שאינם בניו יש להקל. מאימתי הם גדולים בשנת י"ג לתינוק וי"ב לתינוקת אפי"ה לא הביאו ב' שערות אסור בלא הפסק וא"צ י"ג שנה ויום אחד רק יום הלידה ג"כ בכלל וכן הדין לענין בר מצוה אך דשם בעינן ג"כ שתי שערות. ואפי"ה בלא ק"ש אסורים לישן ביחד ערומים בקירוב בשר משהגיע הזמן הזה.

אונן כמה פטור ובמה מחויב? מי שמת לו מת שהוא חייב להתאבל עליו אפילו אינו מוטל עליו לקברו כגון שמתה אחותו הנשואה לבעל דהבעל חייב לטפל בקבורה פטור מק"ש ומתפלה וכן מכל הברכות אפילו ברכת הנהנין ומכל מצות האמורות בתורה. ואם רוצה לאכול פת אף דאינו צריך לברך המוציא מ"מ צריך ליטול ידיו ולא יברך על הנטילה, ואם קרא ק"ש אינו יוצא וצריך לחזור ולקרות אחר הקבורה. ואפילו אם רוצה להחמיר על עצמו ולקרות אינו רשאי ואפי"ה יש לו מי שישתדל בשבילו בצרכי קבורה. ומ"מ בן שהוא אונן על אביו ויש מתעסקין בלעדו מותר לו לילך לבהכ"נ לומר קדיש עליו ומכ"ש בשבת ויו"ט ודוקא כשאין אבלים אחרים אבל כשיש אבלים אחרים לא.

במקום שיש חברה קדישא מה דינו? אם יש חבורה בעיר שנוהגין שכתפים מיוחדים להוציא המת ולאחר שנתעסקו הקרובים בצרכי המת ימסרוהו להם והם יקברוהו משמסרהו להם מיד חייב בכל המצות ואפילו קודם שהוציאוהו מהבית ואין להאוננים להתמתין להתפלל עד אחר קבורה דתיכף כשנתפשרו עם הח"ק בעד מקום קבורה ונתנו להם כל הוצאות ותכריכים חייבים להתפלל ואמנם לפעמים שעדיין אינן שוין באיזה מקום יקברוהו והוא כבודו של מת או כ"ז שמספידין אותו אזי פטור ותיכף אח"כ חייב להתפלל. אבל במקום שאין חבורה המיוחדת לזה אף שיש לו מי שיתעסק בקבורה עבורו נמשך האנינות עד שיקברוהו וישליכו העפר עליו ומיד שמתחילין להשליך העפר עליו ילך האבאל לבית של הקברות ויקרא ויתפלל שם.

אם יעבור זמן ק"ש ותפלה עד הקבורה מה יעשה? אם נמשך אנינות עד סמוך לסוף זמן ק"ש ואם יתפלל כסדר יעבור הזמן של ק"ש יקרא ק"ש בלא ברכות ואח"כ יתפלל כסדר ויקרא עוד הפעם ק"ש עם הברכות. ואם נמשך האנינות עד לאחר ארבעה שעות י"א דברכות שחר דהיינו מה שקודם ב"ש לא יאמרם אף שיש לו פנאי ויש חולקין עליו וספק ברכות להקל זולת ברכת התורה וברכת שלא עשני גוי ושלא עשני עבד ושלא עשני אשה אותן הברכות לכו"ע יוכל לברך [ולא יניח תפילין] ויתפלל ברכת ק"ש ושמו"ע ולכו"ע אפשר דיכול לומר פסוקי דזמרה. ואם עדיין לא כלו הארבע שעות רק שהוא סמוך לזמן ההוא ואם יתפלל כסדר יעבור זמן התפלה ידלג פסוקי דזמרה כדין איחר לבוא לבית הכנסת אבל לא ידלג מק"ש וברכותיה כלל אף שע"ז יהיה מוכרח להתפלל ש"ע אחר שלישי היום. ואלו הברכות שלא עשני גוי ועבד ואשה ובה"ת זמנן כל היום ואפילו אחר חצות אם נקבר יאמרם אבל תפלת י"ח לא יתפלל אחר חצות גם א"צ להשלים אותה תפלה בתפלה הסמוכה וכן הדין במנחה ומערב וה"מ אם היה מתו מוטל לפניו מעת התחלת חיוב התפלה עד השלמת זמנה אבל אם מת לאחר שכבר התחיל החיוב עליו אע"פ שלא קברוהו עד אחר חצות משלים בזמן מנחה. ואפשר דבזה חייב ג"כ לברך ברכת השחר אם לא בירכן בבוקר כשקם ממתו.

בשבת ויו"ט מה דינו? בשבת חייב כל היום בכל הברכות ובכל המצות זולת דברים שבצינעא ומותר לילך לבהכ"נ עד הערב אם מחשיך על התחום להתעסק בצרכי קבורה וה"ה במקום שצריך להושיב גבאים לאחר מנחה להשוות בעד מקום קבורה או לעסוק בשאר צרכי המת. אבל אם אינו מחשיך על התחום חייב גם לעת ערב. וי"א דיש לו לקרות ק"ש של ערבית בעוד יום אע"פ שאין הקהל קורין ק"ש אלא בלילה וי"א דלא יקרא ק"ש וברכות מבעוד יום וכ"ש שלא יתפלל תפלת י"ח. ונראה דיקרא ק"ש בלא ברכות ובמוצאי שבת יאכל בלא הבדלה ולא יתפלל ולאחר שיקבר המת יבדיל אפילו עד סוף יום ג'. וי"ט שני דינו כחול, וי"ט ראשון אם רוצה לקוברו בו ביום ע"י עובדי כוכבים דינו כחול. ואם אינו רוצה לקוברו בו ביום דינו כשבת. ואפילו אינו רוצה לקברו מ"מ חל עליו כל דיני אנינות ודוקא כשיכול לקברו אלא שהוא אינו רוצה אבל אם א"א לקברו מחמת איד עו"ג או אונס אחר לא חל עליו אנינות ואם מת לו מת ביו"ט בשחרית

מת לאחר עלי"ש ונקבר אחר חצות מה יתפלל האונן?

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
היסוד לתחייתם מל ירוש
© מנהלת הספק

באשה אחרת בין פנויה בין א"א אפילו פחות מטפח הוי ערוה ולזה לכו"ע מהני בזה עצימת עינים וכן בשער אשה. ואם קרא י"א דצריך לחזור ולקרות ומ"מ כשלא נתכוין להסתכל אין להחמיר בדיעבד לחזור ולקרות אף באשה אחרת. ואסור אפילו בעוצם עיניו עד שיחזיר פניו ויש מתירין בזה אם הוא נזהר מלראות כלל וכשא"א בענין אחר יש לסמוך ע"ז. ופניה וידיה שדרך להיות מגולה באותו מקום בפרסות רגל עד השוק במקום שדרך לילך יתף מותר לקרות כנגדו ובמקום שדרך לכסות שיעורן טפח אבל זרועותיה ושוקה אפילו רגלין לילך מגולה כדרך הפרוצות אסור. ואם השוק מגולה אפילו באשתו ופחות מטפח אסור לקרות נגדה. וכ"ז לא איירי אלא לענין איסור ק"ש דהאיסור הוא אפילו בלא מכוין לאיסתכלי אבל לענין איסור הסתכלות לכו"ע המסתכל באשה אפילו באצבע קטנה כיון שמסתכל בה להנות עובר בלאו דלא תתורו אחרי עיניכם וראיה בעלמא לפי תומו בלא נהנה שרי אם לא מצד המוסר ואדם חשוב יש לו ליהדר בכל גווני. ומקומות שדרך להיות מכוסה אף ראה בעלמא אסור ובתולות דידן בכלל נידות הם משיגיעו לזמן ווסת ובכלל עריות הם. וטפח באשה לא הוי ערוה לאשה אחרת ויכולה לקרות אע"פ שחבירתה ערומה. ואין מותר לקרות נגדה כשהיא ערומה רק כשהיא יושבת אבל כשהיא עומדת דינה כמו נגד ערות איש ואפילו ברשות אחרת אסור.

שער אשתו ובתולות האם הוי ערוה? שער של אשה שדרכה לכסותו אסור לקרות כנגדו אפי' אשתו ואפילו אם אין דרכה לכסותו רק בשוק ולא בבית ובחצר מ"מ בכלל ערוה היא לכו"ע אפילו בבית ואסור שם לקרות נגדה אם נתגלה קצת מהן. ואפילו אם דרך אשה זו וחברותיה באותו מקום לילך בגילוי הראש בשוק כדרך הפרוצות אסור. אבל בתולות שדרך לילך פרוצות הראש מותר ולא ילכו בגילוי הראש רק אם שערותיהן קלועות ולא סתורות ויש מקילין בזה, ונכריות שאינן מוזהרות לכסות שערן צ"ע אם דינן בזה כבתולות, ובתולות ארוסות אסורות לילך בגילוי הראש וה"ה בתולות שנבעלו צריכין לכסות הראש ומ"מ אם זינתה ואינה רוצה לצאת בצעיף על ראשה כדרך הנשים אין יכולין לכופה. ושער של איש אפילו של ערוה היוצא דרך נקב שבבגדו מותר לקרות כנגדו אבל אם הכיס נראה הוי ערוה. והשערות של נשים שרגלין לצאת מחוץ לצמתן זה תלוי במנהג המקומות שאם מנהג בנות ישראל בזה המקום ליהדר שלא לצאת אפילו מעט מן המעט חוץ לקישוריה בכלל ערוה היא ואסור לקרות כנגדן וא"ל מותר לקרות בזה אפילו נגד אשה אחרת אבל לכוין להסתכל באשה אחרת אפילו בשערות שמחוץ לצמתן אסור. ובזוהר החמיר מאוד שלא יתראה שום שער מאשה וכ"ש שלא לילך כן בשוק

האם מותר לילך בפאה נכרית? פאה נכרית אפי' דרכה לכסות מותרת לצאת לשוק ולא הוי ערוה ויש חולקין דאף בפאה נכרית שייך שער באשה ערוה ואיסור פריעת ראש ובמדינות שיוצאין הנשים בפאה נכרית מגולה יש להם לסמוך על השו"ע ומשמע דאפילו שער של עצמה שנחתך ואח"כ חברה לראשה ג"כ יש להקל ויש מחמירין בזה. ואם אין מנהג המקום שילכו הנשים בפאה נכרית בודאי הדין עם המחמירין בזה משום מראית העין.

באיזה אופן יכול לקרות קר"ש כשהוא ערום? היה ישן ערום בטליתו צריך לחוץ ולהדביק בטלית על לבו וה"ה אם חוצץ בטליתו מתחת ללבו ואפילו אם לבו מגולה לגמרי ואז יקרא משום דלבו רואה את הערוה אסור. וכן ערות חבירו כשאין הפסק בין לבו לערות חבירו אפי' אינם נוגעים א"ע. וה"ה כשהיה ישן בחלוקו בלא מכנסים ג"כ אסור בד"ת או לברך שום ברכה עד שידביק בידיו הכתונת במקום הלב או למטה מלבו כדי שיהא הפסק בין לבו לערוה. ואפילו אם לבו מכוסה בבגד להפסיק בינו לערוה צריך שתהא ערותו ג"כ מכוסה ואם הוא מגולה אסור לקרות מן התורה אפילו אם מכוסה בהטלית גם על ראשו ועיניו שלא יוכל לראות את הערוה. לפיכך העומד בבית ערום והוציא ראשו חוץ לחלון שלא יראה ערותו אע"פ שחוצץ בבגד על לבו ה"ז לא יקרא כיון שערותו מגולה ונראית בבית אבל הישן ערום בכילה שאינה גבוה י" טפחים והוציא ראשו חוצה לה וגם חצץ באיזה דבר להפסיק בין לבו לערוה אע"פ שערותו מגולה בכילה ה"ז כמכוסה בטלית. וכן אם צואה בבית בתוך ד"א והוציא ראשו חוץ לחלון אסור לקרות ק"ש ואם הכניס ראשו לחדר שיש שם צואה אסור ג"כ לקרות וי"א דאסור אפילו הוא עומד מבחוץ נגד הפתח כיון שהצואה כנגדו. ואפילו בדיעבד אם קרא ק"ש והתפלל חוזר עם ברכותיה. אבל בשאר ברכות וכן לענין תפלה יש להקל.

באיזה אופן יכול לקרות כשהוא במים? הרוחץ ערום במים צלולים ורוצה לשתות יכסה בבגד ממטה ללבו או על לבו כדי שלא יהא לבו רואה את הערוה כשיכרך וכן יכסה ראשו שלא יכרך בגילוי הראש ודוקא בבגד אבל בידים לא הוי כיסוי בין אם מכסה על לבו או בין לבו לערוה אם לא שמחבק בזרועותיו וה"ה אם מכסה ראשו בידיו לא מיקרי כסוי הראש אבל אם אחרים מכסים לבו או ראשו בידיהם שרי. ואם היו המים עכורים שאין איבריו נראין בהם מותר לקרות והוא בתוכן והוא שלא יהא ריחן רע. ואם הם צלולין עוכרן ברגליו ודוקא בקרקע שייך זה אבל לא בכלי שאין בו עפר וטיט וי"א דשייך אפי' בכלי. ואם אין לבו בתוך המים רק למעלה מן המים אף בצלולים שרי ויהיה ג"כ שענינו יהיו חוץ למים ולא יסתכל בערוה.

באיזה אופן יכולין הנשים לקרות כשהן ערומות? יש מי שאומר שהנשים יכולות לברך ולהתפלל כשהן לבושות החלוק אע"פ שאינן מפסיקות למטה מהלב. ואם הן ערומות צריך שתהא ערוה שלהן טוחות בקרקע או שיושבות על שאר דבר ואף אם העגבות נראין אין להקפיד וי"א דעגבות יש בהן משום ערוה. ומותרת לברך ברכת הטבילה כשהיא עומדת בתוך המים אף שהיא עדיין ערומה. ויותר טוב שיהיה לבה למעלה מן המים או שתחבק זרועותיה להפסיק בין לבה לערוה וה"ה אם עוכרת ברגליה שלא יהא איבריה נראין בהם זה לכו"ע מהני. ואם יש עוד נשים ערומות עומדות בבית הטבילה צריכה בעת הברכה להחזיר פניה וגופה מהן.

איזה מקום באשה הוי ערוה? טפח מגולה באשה במקום שדרכה לכסותו אפי' היא אשתו אסור לקרות ק"ש כנגדה. וי"א דוקא באשתו אבל

האם נכון מה שהולכין בפאה נכרית שנעשה משערות עצמה? והאם נכון מה שבתולות הולכין בשערותיהן פתירות בלא קליעות?
הגב
בענינו...

Sponsored By:
DollarPhone

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
 וחסידו להתייעץ מל רשות
 ע"ש משנה ברורה

© מנהלת התכנית

גופא כל שידי מלוכלכות מלמולי זיעה וחיכוך הראש אסור לקרות ק"ש ותפלה עד שיטול ידיו או עכ"פ אם אין לו מים יקה ידיו. ושכבת זרע על בשרו דינו כצואה ויש להחמיר בה כשהיא על בשרו אף שהיא מכוסה כמו בצואה ואפילו על בגדיו ומכוסה יש לרחצו או לפשוטו.

עד כמה צריכין לקנח פי הטבעת? צואה בפי טבעת אפילו היא מכוסה אסור לקרות אפילו אינה נראית כשהוא עומד ונראית כשהוא יושב אבל אם אינה נראית אפילו כשהוא יושב מותר. ובדיעבד אם קרא ק"ש חוזר וקורא וכן בתפלה יחזור ויתפלל. מי שיש לו חולי הטחורים וזב ממנו דם תמיד ואגב הדם יוצא ממנו ליחה סרוחה מעופשת ויש לו ריח רע אסור בכל דבר שבקדושה כל זמן שליחה סרוחה שותת ממנו ואם אין שם ריח רע אם הדם או הליחה יוצא דרך דחיה בסירוגין יש לו תקנה ברחיצת מקום הזוהמא ואם שותת ויורד תדיר מעצמה א"צ תקנה.

מה לעשות בצואה שלפניו? היה לפניו מעט צואה אפילו כל שהוא יכול לבטלה ברוק שירוק בה ויקרא כנגדה והוא שיהא הרוק עבה. וא"צ להרחיק ממה שהאדם מקיא אף שהוא מאוס ודוקא כשאין מגיע לו ריח רע. ואם נותן מים ע"ג הצואה לא מהני אא"כ המים עכורים שאין הצואה נראית מתוכם ויש לזוהר מלקרות נגד עביט מלא מים אשר השליכו בתוכו בגדי קטנים שיש בהם צואה.

ספק צואה מה דינו? ספק אם צואה בבית מותר לקרות ואם מצוי שם קטנים צריך לבדוק. ספק אם צואה באשפה אסור. אבל ספק מי רגלים אפילו באשפה לאחר שבדקה שלא נמצא בה צואה וגם שאין מגיע ממנה ריח רע מותר ורק נגד עמוד של קלוח אסור מה"ת ואחר שנפל מותר בספק, ושותת לא חשיב נגד העמוד ושרי מדאורייתא, ואם הוא יודע שהיה כאן מי רגלים ונסתפק אם הטיל לתוכו רביעית מים וכיוצא בו אזלינן לחומרא אפילו במילתא דרבנן ומ"מ בשעת הדחק שיתבטל עי"ז מק"ש ותפלה יוכל לסמוך דאפילו בזה אזלינן לקולא במילתא דרבנן. ואם אירע לו כזה בצואה דהיינו שהוא יודע שהיה כאן צואה בבית ונסתפק אם פינוהו אסור לקרות ולהתפלל עד שיתברר לו. והיכא דמצא צואה ואינו יודע אם הוא צואת כלבים ושאר בהמה וחיה או צואת אדם י"א דאזלינן בזה בחר המצוי דאם מצויין תינוקות יותר מכלבים אפילו בבית אסור וה"ה איפכא באשפה אם מצויין כלבים יותר תלינן דהוא מכלבים להקל ודוקא אם בדק האשפה ולא נמצא בו שאר צואה בלתי זה דאל"ה אסור.

בדיעבד כשקרא במקום ספק צואה מה דינו? קרא במקום שראוי להסתפק בצואה דהיינו במקום שמצוי שם קטנים וכיו"ב ומצאה אח"כ בתוך ד' אמותיו צריך לחזור ולקרות עם הברכות, וכן לענין תפלה ואם כשהשלים תפלתו ומצא צואה עבר זמן תפלה אין משלימה בתפלה אחרת. וה"ה אם לאחר התפלה מצא שהיו בגדיו או מנעליו מטונפין יודע שנטפלו ע"י שהיה קודם התפלה במקום מטונף בגון כה"כ וכה"ג ולא שמר א"ע להיות נקי בצאתו משם דצריך לחזור דפשוט ואם ישב בלילה במקום שהיה שם צואת חתול וכיוצא ונדבק בבגדו והתפלל בכה"כ ובשובו לביתו מצא שהטינוף דבוק בבגד א"צ לחזור ולקרות ולהתפלל. ואם אין המקום ראוי להסתפק בו אין צריך לחזור ולקרות. ומי רגלים אפילו מצאן במקום שראוי להסתפק אין צריך לחזור ולקרות דאפילו לכתחילה היה מותר לקרות כ"כ שלא ידע אבל אם נודע לו מזה שיש כאן מי רגלים ועבר וקרא או התפלל צריך לחזור ולקרות ולהתפלל.

דיני מי רגלים: אסור לקרות כנגד מי רגלים וצריך לזה כל דיני הרחקה כמו לענין צואה עד שיטיל לתוכן רביעית מים בבת אחת ואז מותר אפילו היו המי רגלים מרובין ואינו מועיל רביעית מים אלא דוקא כשאין מסריחין אבל אם יודע שהם מסריחין אין מועיל רביעית אלא צריך שירבה עליהן מים לבטל הסרחון מים. ולא שנא על גבי קרקע לא שנא בכלי ובכלבד שלא יהא עביט המיוחד להם שאז אפילו אין בו מי רגלים כלל אסור לקרות נגדו. לא שנא היו הם בכלי תחלה ונותן עליהן מים לא שנא היו המים בכלי תחלה. וכן אם היו מים כרביעית תחלה ע"ג קרקע והשתין אח"כ על גבי המים מותר לקרות ק"ש ואפילו אם עתה מחמת מי רגלים נתפשט יותר. ויראה שילכו המים על כל מקומות שהמי רגלים נשפכים שם שהם טופח ע"מ להטפית.

אימתי וממי אסור לשמוע קול זמר? יש לזוהר משמיעת קול זמר אשה אפילו פנויה בשעת קריאת שמע ואפי' באשתו אבל קול הרגיל בו אינו ערוה ואפילו מא"א ואפי"ה אסור לכיין להנות מדיבורה. ובדיעבד אם קרא חוזר וקורא בלא הברכות. אבל שלא בשעת ק"ש שרי בפניו, אך שלא יכוין להנות מזה וזמר אשת איש וכן כל העריות לעולם אסור לשמוע וכן פנויה שהיא נדה מכלל עריות היא ובתולות דידן כולם בחזקת נדות הן משיגיע להן זמן וסת. וקול זמר פנויה נכרית היא ג"כ בכלל ערוה ואסור לשמוע בין כהן ובין ישראל. ומ"מ אם הוא בדרך בין העכו"ם או בעיר והוא אנוס שא"א לו למחות מותר לקרות ולברך אך יתאמץ לבו לכיין להקדושה ולא יתן לבו לקול הזמר.

האם מותר לקרות נגד ערות קטן? אסור לקרות כנגד ערוה אפילו של עו"ג ונגד ערות קטן מותר כל זמן שאינו ראוי לביאה והוא בקטן עד בן ט' שנים ובקטנה עד בת ג' שנים. וקטן בעצמו יוכל לקרות כשהוא ערום עד בן ט' שנים ונגד ערות איש הוא מותר רק עד שיגיע לחינוך. ומ"מ לא יאחזו המוהל הערוה בידו בשעת הברכה ויש מקליין ועכשיו שאין בקיאין כ"כ יש לחוש לסכנה ויש לתפוס בידו.

האם מותר לקרות נגד ערוה שאינו רואה אותה? ערוה בעשית ורואה אותה דרך דפנותיה או בגד דק המנהיר עד שנראית הערוה או טפח מבשר האשה במקום שזרכה להיות מכוסה אסור לקרות כנגדה ואפילו היא בבית אחר ורואה אותה דרך עשית שבהחלון ואפילו בדיעבד צריך לחזור ולקרות. ועצימת עינים שרי בכל זה. היתה ערוה כנגדו והחזיר פניו לבד ממנה או שעצם עיניו או שהוא בלילה או שהוא סומא אסור לקרות רק אם החזיר כל גופו ועומד בצד אחר דנעשית הערוה מצידו מותר וא"כ כהוא עצמו ערום לא יצויר שום נצה שיהא מותר לדבר ד"ת. ואם הוא ברשות אחד ואדם ערום הוא ברשות אחר כנגדו והוא עוצם עיניו מלראותו שרי בזה לכו"ע ויש חולקין בזה אכן אם חלון של זכוכית מפסיק בינו לערוה ועוצם עיניו מלראותו מהני לכו"ע. מותר להרהר בד"ת כשהוא ערום וא"צ לומר כנגד ערוה אחרת ומ"מ אין לו לשמוע אז ברכה מחבירו לצאת ידי חובה.

האם מותר לקרות נגד צואה שאינו רואה אותה? צואה בעשית מותר לקרות כנגדה אע"פ שרואה אותה דרך דפנותיה. וה"ה תורה ותפלה וכל עניני הקדושה ובין שאומרים בלשון קודש ובין בלשון חול. ואם מגיע לו ריח רע אסור ודוקא מחיצה שהוא רשות בפני עצמו מהני לריח רע אבל כפיית כלי לא ומ"מ א"צ בזה ד"א ממקום שכלה הריח אלא כ"ז שאין מגיע אליו סגי. צואה בגומא מגיח סנדלו עליה וקורא וה"ה באיזה דבר שמכסה וגופו אין חשוב כסיו, וכיין שאין ריח רע מגיע לו מותר והוא שלא יהא סנדלו נוגע בה אפילו אם אין הצואה מתפשט על צדדי הסנדל מבחוץ ואינו נראה ואם חלצו וכיסה בו שרי. אם אחר שקרא ק"ש וברכותיה מצא צואה דבוקה בסנדלו מתחתיתו חוזר וקורא ק"ש בלא ברכותיה.

האם מותר לקרות נגד צואה עוברת? העבירו צואה לפניו וכן אם היתה שטה ע"פ המים אסור לקרות כנגדה. ואין לחלק בין צואה קבועה לעוברת שניהם בעינין הרחקה מלפניו כמלא עיניו ומלאחריו ד"א ממקום שכלה הריח אך אם העבירו צואה מלפניו ע"פ רחבו אז די בד' אמות דהיינו קודם שמגיע לד' אמותיו או אחר שנתרחקה ממנו ד' אמות שרי דמצדו הוי כמו לאחריו דסגי בד"א ממקום שכלה הריח וי"א דכיין דצואה עוברת היא ואינה עומדת במקום אחד סגי בהרחקת ד' אמות ממקום שכלה הריח אפילו מלפניו ויש להחמיר לכתחילה ובדיעבד אם כבר קרא והתפלל והיתה הצואה עוברת לפניו חוץ לד"א חוזר וקורא ק"ש בלא ברכותיה ובתפלה אינו חוזר ומתפלל.

האם מותר לקרות וצואה על בגדיו? היתה צואה על בשרו ומכוסה בבגדיו או שהכניס ידיו בבית הכסא דרך חור ואינו מריח ריח רע יש מתירים לקרות ויש אוסרין וכן אם אחד מאיבריו הוא בתוך ד' אמות של הצואה ג"כ אסור, ואם הצואה היא על בגדיו ומכוסה מלמעלה לכו"ע שרי ומ"מ יזהר כל אדם שיהיו תמיד בגדיו נקיים ובפרט בעת התפלה, ונכון לעשות כדברי המחמיר ובעת הדחק יש לסמוך אדברי המתירין. ומי שידיו מטונפות מקינות ביה"כ"ס אם אין בהם ממשות צואה אלא לכלוך בעלמא והלך ריחה שרי לקרות כנגדה אפי' בלי כיסוי ודוקא אחר אבל הוא

קמץ שיש לו צואה בבגדו (פעמפע"ר בל"ע"ז) האם מותר לקרות כנגדו?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד

הכנתא דיומא
כל הזכויות שמורות
היסוד לתחילתן מיל ושות
© מנהלת התשעל

ששום אדם אינו יושב בתוך ד"א של הצואה מותר להתפלל ואע"פ שהצואה מפסקת ביניהם ובין הש"ץ יכולין להחזיר פניהם כדי שלא יהא לפניהם דאסור כמלא עיניו מיהו לא יענה אמן כשיש צואה מפסקת ביניהם. ואם תינוק השתין מים בבהכ"ג ג"כ ישתוק הש"ץ וימתין עד שיטילו בהן מים או יכסוהו או ירחיקו כל הקהל מהן ד"א ואם המי רגלים היו חוץ לד"א של הש"ץ אפשר דיש לסמוך על סברת המקילים שאין צריך להודיעו. ומ"מ יראו הקהל להתרחק או לכסות או להטיל מים דאל"ה לא יוכלו לענות אמן.

מה הוי הפסק לענין צואה? היתה במקום גבוה עשרה טפחים וגם שהוא רוחב ד' על ד' טפחים או נמוך עשרה וה"ה להיפך או שהיתה בבית אחד והוא בבית אחר אפי' הפתח פתוח ויושב בצדה ורואה אותה ואין חילוק בין יש שם דלת או לא אם אין לה ריח יכול לקרות וי"א דדוקא כשאינו רואה אותה, ולכן אסור לדבר דברי קדושה והוא מסתכל דרך חלון פתוח אם רואה האשפות וכו' אע"פ שאין מגיע לו ר"ר אלא צריך שעכ"פ יעצים עיניו ואז אם אין ריח רע מגיע לו מותר ובמקום שמסופק בזה אם הוא אשפה מותר ומ"מ לכתחילה נכון יותר שיעצים עיניו. ואם הכניס ראשו למקום שיש שם הצואה לכו"ע אסור ואפי' בעוצם עיניו וכן להיפך אם הצואה והאדם בבית והוציא ראשו חוץ לבית או חוץ לחלון ג"כ אסור לקרות. ואם הוא רואה אותה דרך חלון של זכוכית לכו"ע שרי. ואם מעצים עיניו או בלילה י"א דשרי בזה לכו"ע ויש אוסרין ובשעת הדחק שאינו יכול להחזיר פניו יש לסמוך ע"ד המקילין אולם כשאינו יכול לראות הצואה מחמת גובהו או עומקו לכו"ע שרי. ובדיעבד אם לא היה המקום גבוה ורוחב ד' על ד' אינו צריך לחזור ולהתפלל רק בתורת נדבה. ואם יש לה ריח לא מהני הפסקה ולא שינוי רשות ובעיני ד"א ממקום שכלה הריח ויש מקילין דבזה די עד מקום שיכלה הריח לבר. ומי שמתפלל בבית והריח ר"ר ממקום אחר יפסק וישא עד שיעבור הריח. ומי שיש לו חולי שאינו מריח אפשר שיש להקל בזה במקום הדחק. אם העבירו צואה בבית ונשאר עדיין ריח רע בבית יש להחמיר ומי שאינו מריח מותר לקרות בזה.

דיני צואת בעלי חיים: צואת כלב וחזיר אם נתן בהם עורות מרחיקים מהם כמו מצואת אדם ואם לאו דינם כדין צואת שאר בהמה חיה ועוף שאין צריך להרחיק מהם אם אין בהם ריח רע ואם יש בהם ריח רע דינם כצואת אדם ובעיני הרחקה ד"א ממקום שכלה הריח מלאחריו ומלפניו כמלא עיניו ואפשר אפילו אם פסק הריח אח"כ אסור כמו צואת אדם אבל מסתמא א"צ לבדוק בזה דמסתמא אין בהם ר"ר. וי"א דסתם צואת בהמה חיה ועוף לבר מאלו הידועים שריחן רע מאוד אפילו אם יש בהם ר"ר בעת היציאה א"צ להרחיק אלא עד מקום שיכלה הריח ע"כ בק"ש אם קרא בתוך ד"א חוזר וקורא ובתפלה אין להחמיר כלל. ור"ר הוא כל שדרך בני אדם להצטער מאותו הריח. דבר שטבעו ריח רע כגון עטרן וכדומה מותר ולא נקרא צואה אלא מה שנסרח מחמת עיפוש. צואת תרנגולים ההולכים בבית ואפילו אם עיקר חיותן מה' מיני דגן דינה כצואת בהמה חיה ועוף כ"ז שלא ידענין שצואתם מסרחת. אבל הלול שלהם וה"ה דיר של בהמה יש בו סרחון ודינו כצואת אדם. והעופות היושבים על ביצתם ידוע שאז צואתם מסרחת מאוד דינם אז כצואת אדם.

דיני אשפה: אסור לקרות כנגד אשפה שריחה רע ודינה לכל דבר כצואת אדם וע"כ צריך להרחיק מלפניה כמלא עיניו ואפילו אם ידוע לו שאין בה צואה ומי רגלים והוא מן התורה. זה הכלל כל ר"ר הבא מדבר המסריח כיוצא באלו שנתפרשו שיש לו עיקר מרחיקין ממנה כדין צואת אדם.

כמה מים צריכין לבטל המי רגלים? רביעית שאמרו למי רגלים של פעם אחת ולשל שני פעמים שתי רביעיות וכן לעולם. ואפילו אם השתין הרבה די רביעית וכן אם השתין רק מעט י"א דצריך ג"כ רביעית וי"א דאם המי רגלים הם פחותים מרביעית סגי ברוב מים לבטלן וא"צ רביעית ואפילו אם המי רגלים הם משתי פעמים סגי ברוב מים לבטלן וכן הסכימו האחרונים. וי"א דהא דבעי ב' רביעית לב' פעמים רק בשבאו זה אחר זה כגון שהשתין ונתן לתוכו רביעית מים כשהחזיר ומשתין צריך עוד הפעם לתת לתוכו מים וכן לעולם ולא מהני לזה מה שהטיל הרביעית בפעם ראשונה אבל אם השתין כמה פעמים ורוצה לקרות כנגדן די בהטלת רביעית לבר.

נפלו לו מי רגלים באמצע התפלה: היה קורא והתחילו מי רגליו שותתין על ברכיו פוסק עד שיכלו המים ואף דלמטה ברכיו לחות עדיין ממי רגליו חוזר לקרות וה"ה לד"ת ולתפלה ואפילו אם יצטרך עי"ז לשהות הרבה באמצע תפלה שיהיה כדי לגמור כולה ויצטרך עי"ז אח"כ לחזור לראש אפי"ה ממתין. ואפילו אם נפלו על בגדיו ויש בהם טופח על מנת להטפח מותר כיון שהם מכוסים בכבודו שהבגד העליון לא נתלכלך ואם גם הוא נתלכלך בק"ש ושאר דברי קדושה צריך לילך ולהסיר בגדיו או עכ"פ לכסות המקום המלוכלך בבגד אחר אך לענין תפלה שא"א לו להפסיק ולעסוק בזה מתפלל כדרכו אחר השתיתה. ואם נפלו מי רגלים בארץ מרחיק מהם ד' אמות או ממתין עד שיבלעו בקרקע וכן לענין תפלה ואף דאפשר דע"י ההמתנה על הבליעה יצטרך לשהות כדי לגמור כולה ויצטרך לחזור לראש אפי"ה אין לחוש לזה בק"ש אבל אם נודמן לו כן בברכת ק"ש טוב יותר שירחיק מהם ולא ימתין על הבליעה בקרקע ובדיעבד אם שהה בברכת ק"ש כדי לגמור כולה אינו חוזר לראש. ואם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש ומשערין לפי הקורא. ולענין תפלה אם נודמן כן באמצע והמתין על מים או על הבליעה בקרקע בכדי לגמור כל התפלה אפשר דא"צ לחזור לראש.

כמה צריכין להרחיק מצואה? היתה צואת אדם מאחריו אפילו אין מגיע ממנה ריח רע צריך להרחיק ד' אמות ממקום שיכלה הריח אפילו אם יש לו חולי שאינו מריח צריך להרחיק ד' אמות ממקום שיכלה הריח למי שמריח. ומלפניו צריך להרחיק מלא עיניו אפילו בלילה או שהוא סומא שאינו רואה אותה צריך להרחיק עד מקום שאינו יכול לראות ביום. ע"כ אסור לאמר אפילו בלילה ק"ש או שאר כל דבר שבקדושה לפני הבתים כי דרך להיות שם צואה וכ"ש בחצר. וי"א דדוקא דיבור אסור בתוך כמלא עיניו אבל להרהר בד"ת מותר אם הוא חוץ לד"א ממקום שכלה הריח ויש אוסרין. ואם הוא מצדו דינו כמלאחריו ומ"מ לכתחלה יזהר לילך כדי שיהיה הצואה מלאחריה ואז סגי בד"א ואם א"א רק בטירחא יתירא סגי גם לצדדין בדי' אמות כמו מלאחריו וה"מ צדדין ממש אבל צדדין שלפניו י"א דינו כלפניו וי"א דינו כמון הצדדין וסגי בד"א, ומה שרואה בלא הטיית ראשו לצדדין לכו"ע דינו כלפניו. וצריך לזהר מאוד בשעת קידוש לבנה ברחובות שאפילו הם ברחוק ד"א הרי נמשכין גם מלפניו ואסור כמלא עיניו וכ"ש שצריך להרחיק ד"א ממקום שכלה הריח ומוטב שלא לקדש כלל.

דיני צואה בביהמ"ד: ש"ץ המתפלל וצואה בבהכ"נ או בבית שמתפלל שם אפילו הוא לאחריו בכל הבית צריך לשתוק עד שיוציאנה ואם עי"ז שהה הש"ץ כדי לגמור כולה ולא היה בתוך ד' אמותיו לא יחזור לראש. ואם הש"ץ עוסק עתה בפסוקי דזמרה דינו מוציא ידי חובה ואין שם עניית אמן מותר לו לאמר כדרכו אם הוא חוץ לד' אמותיו ממקום שכלה הריח ואם הוא בתוך ד' אמותיו צריך לשתוק ואפילו אם שהה כדי לגמור כולה אינו חוזר רק למקום שפסק וכן בברכת ק"ש אבל בק"ש ובתפלה בלחש השווה כדי לגמור כולה [מראש התפלה עד סופה] והיה הצואה בתוך ד' אמותיו חוזר לראש ומשערין לפי הקורא. ואם אירע

היה קורא קר"ש ברחוב ומריח ריח רע מה יעשה?

הגב
בענינו...

ללימוד שלחן ערוך אורח
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
© מנהלת הסגל

Sponsored By:
DollarPhone

זכות הלימוד

וריקה ואז מותר לקרות כנגדה והוא שלא יהיה בה ריח רע אבל לשנים ושלושה חתיכות לא מהני, ואפי' בימי הקור שהצואה נקרשת הרבה כאבן וגם אין מגיע אז ממנה שום טחון אסור ואף בדיעבד אם קרא צריך לחזור ולקרות ק"ש ולהתפלל בתורת נדבה. ואם הצואה תחת מים קרושים הוי כיוסוי. וצואה שנתכסה בשלג חשוב כיוסוי כל כמה שלא נמחה השלג. וה"ה נגד מי רגלים קרושים ג"כ יש להחמיר שלא לקרות נגדן וצ"ע בזה. מי רגלים שנבלעו בקרקע או בכבד אם היו מרטיבין היד אסור לקרות כנגדם ואינו אסור רק בטופח ע"מ להטפיה ואז בעי הרחקה מהן ד"א כמו מצואה. ומ"מ א"צ לשפוך עליהן רביעית אלא די שיביא עליהן רק מעט מן המעט מים שאין בהן ג"כ רק טופח ע"מ להטפיה ושרי.

כמה צריכין להרחיק מביה"כ? אסור לקרות לפניו כמלא עיניו ולאחריו ד"א כנגד בית הכסא ישן כשאין לו מחיצות אפילו פינו ממנו הצואה ואם יש שם ריח רע צריך ד"א ממקום שכלה הריח אבל אם יש לו מחיצות המגיעות לארץ או עכ"פ עד פחות מג' טפחים סמוך לארץ אע"פ שיש בו צואה קורא כנגדו בסמוך ואינו חושש אם אין מגיע לו ריח רע. ואם מגיע ר"ר אסור עד שירחיק ד"א ממקום שכלה הריח. ובגבוהות יו"ד יש סוברין דהוי מחיצה והרבה חולקין גם בזה ואסור אפילו אין בו ריח רע וצריך להרחיק מהמחיצות ד"א ולפניו כמלא עיניו אפילו פינו ממנו הצואה ואין בו ריח רע ולכן צריך ליהרהר שלא לקרות ולהתפלל ולדבר בד"ת בחצר כנגד בית הכסא כמלא עיניו אע"פ שהוא סגור ואי אפשר לראות הצואה שבו ומ"מ לעת הדחק יש לסמוך להקל אם אין מגיע לו ריח רע ובעוצם עיניו לכו"ע מהני ככה"ג. ומה דאנו מחמירין במחיצות בה"כ לדונם מבחוץ כצואה דוקא במחיצות שאינם נעשים אלא בשביל בית הכסא כגון שעשה בחצר חדר מיוחד לזה אבל אם בנה במחיצה של בית שהסמיכה לאותה מחיצה אע"פ שאותה מחיצה הוא מחיצה של בה"כ ממש אין על אותה מחיצה דין בה"כ לענין זה ומותר לקרות אפילו בסמוך. אם נסתפק לו אם הוא בה"כ ישן או חדש אוליגין לחומרא. ואפילו אם לא הזמינו מתחלה לאותו המקום לבה"כ כיון שהדרך לפנות שם נקרא בה"כ ישן.

דיני ביהכ"ס חדשה מה דינו? הזמינו לבה"כ ועדיין לא נשתמש בו מותר לקרות כנגדו ואפילו בתוך ד' אמותיו ויש מחמירין בזה אבל בתוכו לא ואפילו בדיעבד אם קרא והתפלל בתוכו לא יצא ואם אותו המקום הוא בלא מחיצות אין אסור רק אותו המקום שהזמין ואם מקום המושב שהזמין הוא מוקף במחיצות אסור ע"י ההזמנה כל שטח ההיקף שבתוך המחיצות אבל מבחוץ מותר בסמוך לו. אבל אם נשתמש בו אפילו רק פ"א תו יש עליו שם בה"כ ישן לכל דיניו ואם לא היה שם הזמנה ורק במקרה נפנה שם ואח"כ פינו ממנו הצואה וגם אין בו ריח רע אין עליו שם בה"כ כלל ומותר אפילו בתוכו. להרהר בד"ת מותר בתוך בה"כ החדש כשעדיין לא נשתמש בו. והבונים שבונים בה"כ אסורים לברך שם שום ברכה מבפנים במקום המחיצות ואפילו בעוד שלא בנו המחיצות.

ביהכ"ס שאין הצואה נשאר שם מה דינו? בית הכסא שהוא בחפירה ופיו ברחוק ד' אמות מן הגומא והוא עשוי במדרון בענין שהרעי מתגלגל ונופל מיד למרחוק וכן המי רגלים יורדין מיד לגומא כסתום דמי בין שיש לו מחיצות מלמעלה על הגומא או לא ומותר לקרות בו אם אין בו ריח רע וגם אין משתינין בו חוץ לגומא. אבל אם משתינין בהם לפעמים אסור להרהר בהם בדברי תורה כ"ש לקרות ק"ש אפילו בשעה שאין שם מי רגלים ואין בהם ריח רע. ומ"מ למחיצות בה"כ הזה אין להם דין מחיצות בה"כ להרחיק מהן מכנגדן. ובמקומות שנהגין לעשות מקום מיוחד להשתנה לכל ואותן המקומות מסיחין מאוד גם על מחיצותיהן יש שם בה"כ לכל דינו.

ספסל העשוי וקטנים מה דינו? בני אדם שיש להם ספסל נקוב ונפנין עליו יש לו דין בה"כ ישן וצריך ליהרהר כשרוצה לקרות ק"ש ולהתפלל וכו'. שיוציא הכסא מהבית או שיעמידהו מלאחריו ד"א או שיכסה כל הכסא בכבד או בד"א ואפי' הוא נקי ואין בו ריח רע ואין הגרף עומד תחתיו ומכוסה למעלה הנקב בדף. ואם הספסל מיוחד לישיבה כמו כסא שמחדין לישיבה ומכוסה בכר וכשצריך להדבר מסיר הכר שעליו ונפנין על הכלי הנצבת שם יש להתיר לקרות ולהתפלל בעת שהוא מכוסה בכר אף אם אין מכוסה בד"א כלל. וכסאות הקטנים לכו"ע יש עליו שם בה"כ אף בעת שהוא נקי.

מי שאינו יכול להתפלל בלא הפחה מה יעשה? מי שברי לו שאינו יכול לעמוד על עצמו מלהפיה עד שיגמור ק"ש ותפלה מוטב שיעבור זמן תפלה ולא יתפלל ממה שיתפלל בלא גוף נקי ויקרא ק"ש לבדה עם ברכותיה ולא יתפלל ואף שיקרא ק"ש בלי תפילין שהתפילין צריכין גוף נקי לא ימתין ויעבור זמן ק"ש כדי לקרותה בתפילין אלא מתי שיוכל להניח תפילין ביום יניחם ואם עבר זמן תפלה אנוס הוא ומתפלל מנחה שתיים. ואם אינו ברי לו אין להשהות עצמו מחששא דשמא יבוא להפיה באמצע. ואם יראה לו שיכול לעמוד על עצמו בשעת קריאת שמע יניח תפילין בין אהבה לקריאת שמע ומברך עליהם. ותיכף אחר ק"ש יחלצן אבל הטלית יכול ללבשו ולברך עליו קודם שיתחיל הברכות וגם יוכל ללבשו כל היום ומיהו אם לא הניח הטלית מקודם ובא לו בין אהבה לק"ש יכול להניח בלא ברכה וכ"ז כשאיירע לו מקרה זה בשביל שום מאכל שהזיק לו וכיוצא באופן שלעבר בודאי יכול להתפלל בגוף נקי אבל מי שרגיל בכך שיש לו חולי שמחמתו מוכרח להפיה בכל שעה ואי לא יתפלל נפטר מן התפלה לעולם מותר לו להתפלל בלא גוף נקי ויקרא ק"ש ויתפלה וכשיגיע לו הפחה יפסיק עד שיכלה הריח. ואפשר דשרי לו ככה"ג להניח תפילין ג"כ ורק הנחה על איזו רגעים דיותר מזה בודאי אסור ואם אין יכול להעציר עצמו מלהפיה עד כדי שיניח השל יד והשל ראש יניחם אחד אחד. אבל לא יברך עליהם.

מי שאינו יכול להתפלל בלא הטלת מ"ר מה יעשה? מי שיש לו חולי שמטפס תמיד מי רגלים לאונסו וא"כ לא יוכל להתפלל לעולם יש להתיר לעשות לו בגד סביב אברו והבגדים העליונים יהיו נקיים ויכנס לבהכ"ס ויתפלל ובשעת הטפת מי רגלים יפסיק ואח"כ יתפלל ודוקא שלא הוצרך לטפס בשעה שמתחיל להתפלל ואע"פ שיוודע שבתוך תפלתו יצטרך לטפס.

מאיזה גיל צריכין להתרחק מצואת קטן? קטן שהגיע לכלל שאחר כיוצא בו יכול לאכול כזית דגן בכדי שיוכל גדול לאכול אכילת פרס מרחיקין מצואתו או ממימי רגליו. ואם צריך הקטן לשהות באכילתו כזית יותר מזה השיעור אין האכילה מצטרפת לשהייה ארוכה כזו. וכיון שהגיע לשיעור זה גם נגד עמוד שלו הוא אסור מן התורה כמו של שאר אדם גדול. ואפילו אם אין יכול לאכול אלא ע"י בישול מיקרי אכילה אבל אם הקטן הוא חלוש וידוע לנו שאינו יכול לאכול כזית בכדי אכילת פרס א"צ להרחיק מצואתו ומימי רגליו אפילו הוא בן ג' וד' שנים. והוא שמימי לא היה יכול לאכול כזית בכדי אכילת פרס אבל אם היה יכול לאכול פעם אחד ואח"כ נחלש ואינו יכול ואפילו לא אכל דגן זה ימים רבים שבודאי צואה זו אינה באה מדגן מ"מ דינו כגדול שצריך תמיד להרחיק מצואתו ומימי רגליו אפילו אינו יכול לאכול כלל דגן מעולם. ואפילו אם בעצם לא אכל הקטן מעולם עדיין מין דגן מ"מ אם בטבעו היה יכול לאכול הכזית דגן בכדי אכילת פרס הבני מעיים מסריחים כל מיני מאכל שיאכל דומיא דגדול ויש מקליין בקטן אם ידוע שלא אכל דגן זה ימים רבים וכ"ש אם לא אכל מעולם. אך לכתחלה בודאי יש להחמיר ולהרחיק אף מצואת קטן כזה ובדיעבד אם התפלל נגדם א"צ לחזור אא"כ ראינו הקטן הזה שבעצמו אכל ג"כ שאו לכו"ע דינו כגדול ואף בדיעבד יחזור ויתפלל. וכל ה' מינים קרויים דגן וצואתם מסרחת. ובמאכל מבושל שעושין להניק משעורין כפי מה שיכול גדול לאכול מאתו מין אכילת פרס. ושיעור פרס י"א ג' ביצים וי"א ד' ביצים. וכ"ז מצד הדין אבל טוב וישר הוא להרחיק מצואת קטן אפילו בן ח' ימים. אין נכון לקרות ק"ש נגד תינוקות דסתמן מטפחין באשפה מקום צואה ובגדיהן ומנעליהן מטונפין. וכ"ז בקטן אבל גדול אפילו אינו יכול לאכול כלל דגן מרחיקין מצואתו ומימי רגליו. וגדול מיקרי לענין זה מי שהוא כבר שית כבר שבע.

מצא צואה באמצע התפלה מה יעשה? היה קורא או מתפלל וראה צואה או מי רגלים כנגדו ילך כדי שיוקנה מאחריו ארבע אמות ממקום שכלה הריח ואם אי אפשר כגון שיש לפניו נהר או דבר אחר המעכב ואינו יכול להחזיר פניו למערב ילך כדי שיניחנה לצדדין ד"א וא"צ לחזור אלא למקום שפסק וי"א דאם היה במקום שהיה לו לתת אל לבו שיש שם צואה צריך לחזור לראש ואין להחמיר בדיעבד, ובמי רגלים לכו"ע אינו חוזר אלא למקום שפסק. וכ"ז כשהוא יותר מד"א ממקום שכלה הריח דאי היה בתוך ד' לכו"ע היה צריך לחזור לראש.

צואה ומ"ר שנתייבשו או נתכסו מה דינם? צואה יבשה כ"כ שאם יזרקנה תתפרך לפירוכין דקין הרי היא כעפר ולא הוי כעפר רק אם נפרכת על ידי גלילה בלא

ביהכ"ס שלנו האם הוי פתח הביה"כ מחיצה שיהא מותר לקרות בחדר הסמוך? **הגב בענינך...** **הכנתא דיומא** **כל הזכויות שמורות** **הסוד להתייבש מל רוח** **ללימוד שלחן ערוך אורח** **עם משנה ברורה** **דולר פון** **זכות הלימוד** **© מחזור שינה אחת**